INVALIDILIITTO ry

NÄKÖVAMMAISTEN
LIITTO ry

Helsinki

22.11.2016

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta
Verojaosto

Kuulemistilaisuus eduskunnan valtionvarainvaliokunnan verojaostossa
23.11.2016 klo 10.30

Lakialoite LA 67/2016 vp laiksi vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Invalidiliitto ry ja Näkövammaisten liitto ry ovat useissa eri yhteyksissä esittäneet vaikeavammaisten yrittäjien aseman turvaamiseksi kestävämpää järjestelmää kuin määräaikainen erillislaki.

Asia on osa Sipilän hallituksen kärkihanketta Osatyökykyisille tie työelämään (OTE), mutta hanke on tässä vaiheessa vielä kesken.

Tämän vuoksi Invalidiliitto ja Näkövammaisten liitto pyytävät, että vaikeavammaisten yrittäjien arvonlisäverohuojennusta koskevaa erityislakia jatketaan vuoden 2018 loppuun. Näin vastuuministeriöille jää aikaa valmistella uusi vammaisten henkilöiden yrittäjyyttä tukeva malli.

Vammaisjärjestöjen kokemuksien perusteella Suomessa on pitkä historia sille, että osa vammaisista on voinut kannattavasti työllistää itsensä yrittäjyydellä. Vammaisten henkilöiden heikon työllistymistilanteen vuoksi yrittäjyys voi olla osalle vammaisista henkilöistä ainoa työllistymisen muoto. Tällä hetkellä on valmistumassa Valtioneuvoston kanslian rahoittama selvitys vammaisten henkilöiden yrittäjyydestä, jonka perusteella on mahdollista tehdä päätöksiä uudenlaisista tukimuodoista. Tutkimusta toteuttaa Nordic Healthcare Group yhteistyökumppaneineen.

Vaikeavammaisten yrittäjien arvonlisäverohuojennuksen tarpeellisuus

Vaikeavammaiselle yrittäjälle aiheutuu useita ylimääräisiä kustannuksia. Vaikeavammainen yrittäjä saattaa joutua turvautumaan toisten henkilöiden apuun kuljetuksissa, laskutuksessa sekä kirjanpidossa ja tavaroiden siirtelyssä.

Vammaispalvelulain alaisia kuljetuspalvelumatkoja on vaikeavammaisen yrittäjän mahdollista saada vain kotoa ensimmäiseen työpisteeseen ja takaisin, ei työpäivän aikana tapahtuviin matkoihin. Näin ollen taksimatkat työpäivän aikana tulevat vammaisen yrittäjän itse maksettavaksi. Lisäksi vaikeavammaisen yrittäjän henkilökohtainen avustaja ei voi toimia kuljettajana omalla autollaan, koska tämä katsotaan lakisääteiseksi henkilökuljetukseksi. Näin ollen avustajaa kuljettajana tarvitessaan vaikeavammainen joutuu hankkimaan oman auton. Lisäksi vammaisen yrittäjien on ollut vaikeampaa saada henkilökohtaista avustajaa työhönsä kuin palkansaajien.

Vammaisten henkilöiden yrittäjyyden tukemiseksi työ- ja elinkeinoministeriö ei myönnä työolosuhteiden järjestelytukea vaikeavammaiselle yrittäjälle toisin kuin edistäessään osatyökykyisen työntekoa myöntämällä osatyökykyisen henkilön työnantajalle työolosuhteiden järjestelytukea työvälineiden hankintaan, työpaikan muutostöihin tai toisen työntekijän antamaan apuun. Nämä kustannukset vaikeavammainen yrittäjä joutuu lisäämään myymänsä tuotteen tai palvelun hintoihin, jolloin kilpailuasema ei ole yhdenvertainen vammattomien yrittäjien kanssa.

Työsuoritukseen, markkinointiin ja digitaalisissa ympäristöissä työskentelyyn saattaa vammaisuuden tai avustajan tarpeen takia kulua pidempi aika kuin muilla yrittäjillä. Kansaneläkelaitoksen kustantamien kalliiden ja vaativien apuvälineiden ja niiden käytön opetuksen kannalta vaikeavammaiset yrittäjät eivät Näkövammaisten liiton kokemuksen mukaan ole tasa-arvoisessa asemassa vaikeavammaisten palkansaajien kanssa. Kansan- ja työeläkelaitoksen ammatillisen kuntoutuksen elinkeinotuen kriteerit estävät monilta vaikeavammaisilta yrittäjiltä avustuksen saannin, jos he ovat esimerkiksi opiskelleet uuteen ammattiin ja aloittavatkin uuden yrittäjätoiminnan tai ovat irtisanoutuneet palkkatyöstä.

Todettakoon lisäksi, että nykyisen alv-huojennuksen rajaaminen pelkästään käsityö- ja korjausalan ammatteihin ei vastaa tämän päivän elinkeino-rakennetta. Tänä päivänä vammaisia toimii yrittäjinä useilla eri toimialoilla ja alv-huojennuksen tulisi koskea kaikkia vaikeavammaisia yrittäjiä toimialasta riippumatta.

Toivomme myönteistä suhtautumistanne lakialoitteeseen. Alv-huojennuksen poistaminen ei edistä vammaisten yrittäjien asettumista samalle viivalle muiden yrittäjien kanssa eikä näin ollen ole toivottava tilanne. Alv-huojennuksen poistaminen pakottaisi monen vammaisen yrittäjän lopettamaan yritystoimintansa, mikä luonnollisesti lisäisi työttömyyttä. Lisäksi alv-huojennuksesta koituvat verosaamiset ovat hyvin marginaalinen osa, sillä määräaikaislain piiriin kuuluu hyvin pieni osa yrittäjistä. Niistä vammaisista yrittäjistä, jotka saavat verohuojennuksen tämän lain perusteella, ei ole olemassa tilastotietoa. Näkövammaisten liiton ja Invalidiliiton arvion mukaan ALV-huojennuksen piirissä olisi noin 50 - 70 yksinyrittäjää. He ovat pääsääntöisesti käsityöläisiä, verhoilijoita tai pianonvirittäjiä, joiden yritystulot ovat arvion mukaan n. 30 000 euroa vuodessa.

Kaiken kaikkiaan vammaisten henkilöiden työhön osallistuminen on muita vähäisempää ja he ovat keskimäärin muuta väestöä vähemmän koulutettuja.

He elävät muita niukemmin ja liian usein heidän tulonsa ovat köyhyysrajan alapuolella. Veronkorotusten, maksukiristysten ja lisääntyneen työttömyyden oloissa on entistä tärkeämpää jatkaa työtä osallistumisesteiden poistamiseksi ja tulojen pienenemisen estämiseksi.

Teemme mielellämme yhteistyötä kanssanne ja annamme tarvittaessa lisätietoja vammaisyrittäjyyteen liittyvissä asioissa.

INVALIDILIITTO ry

Laura Andersson
yhteiskuntasuhdejohtaja

NÄKÖVAMMAISTEN LIITTO ry

Sari Kokko
järjestöjohtaja

Lisätietoja: Yritystä! –projekti, projektipäällikkö Sinikka Winqvist p. 044 765 0633
Näkövammaisten liitto, yrittäjyysneuvoja Jaana Argillander, p. 050 596 6736